Náttúrustofa Austurlands
Skarphéðinn G. Þórisson

Rannsókn á hagagöngu hreindýra með hjálp GPS-staðsetningatækja 2009 - 2012

Kynning
Nóvember 2009

Skarphéðinn G. Þórisson er starfsmaður Náttúrustofu Austurlands og er í forsvari fyrir verkefninu. Hans aðalstarf er vöktun hreindýra-stofnsins og ráðgjöf varðandi nýtingu hans

Landbúnaðarháskóli Íslands á Hvanneyri og Náttúrustofa Austurlands keyptu tækjabúnaðinn saman með styrk úr tækjasjóði RANNÍS. Rannsóknin er einnig meistaranáms-verkefni SGÞ við LBHÍ undir handleiðslu prófessors Önnu G. Þórhallsdóttur. Meðleiðbeinandi er prófessor Páll Hersteinsson við HÍ

Rannsóknin er m.a. liður í vöktun Náttúrustofu Austurlands á áhrifum Kárahnjúkavirkjunar á hreindýrin. Landsvirkjun styrkir verkefnið

Hreindýr hafa gengið á Austurlandi í 222 ár
Þau eru dreifð
frá Vopnafirði
til Suðursveitar
austan Vatnajökuls
og Jökulsár
á fjöllum

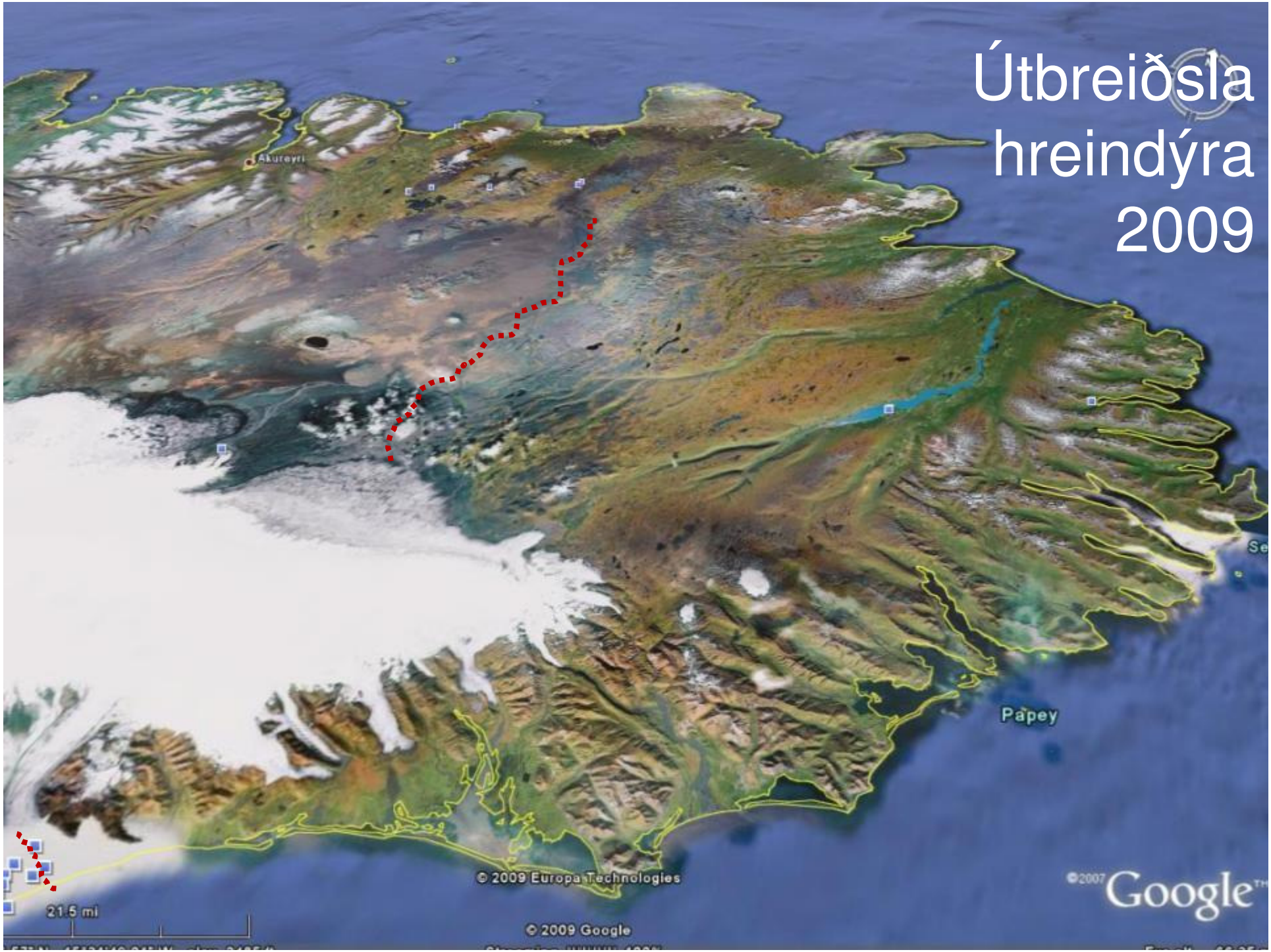
Útbreiðsla
hreindýra
2009
Akureyri
Papey
© 2009 Europa Technologies
21.5 mi
© 2009 Google
©2007 Google

Austurlandi er skipt í 9 veiðisvæði sem endurspegla að nokkru leyti afmörkun hjarða

Sumarstofn hreindýra 2009 var um 6400 dýr veidd um 1500 dýr

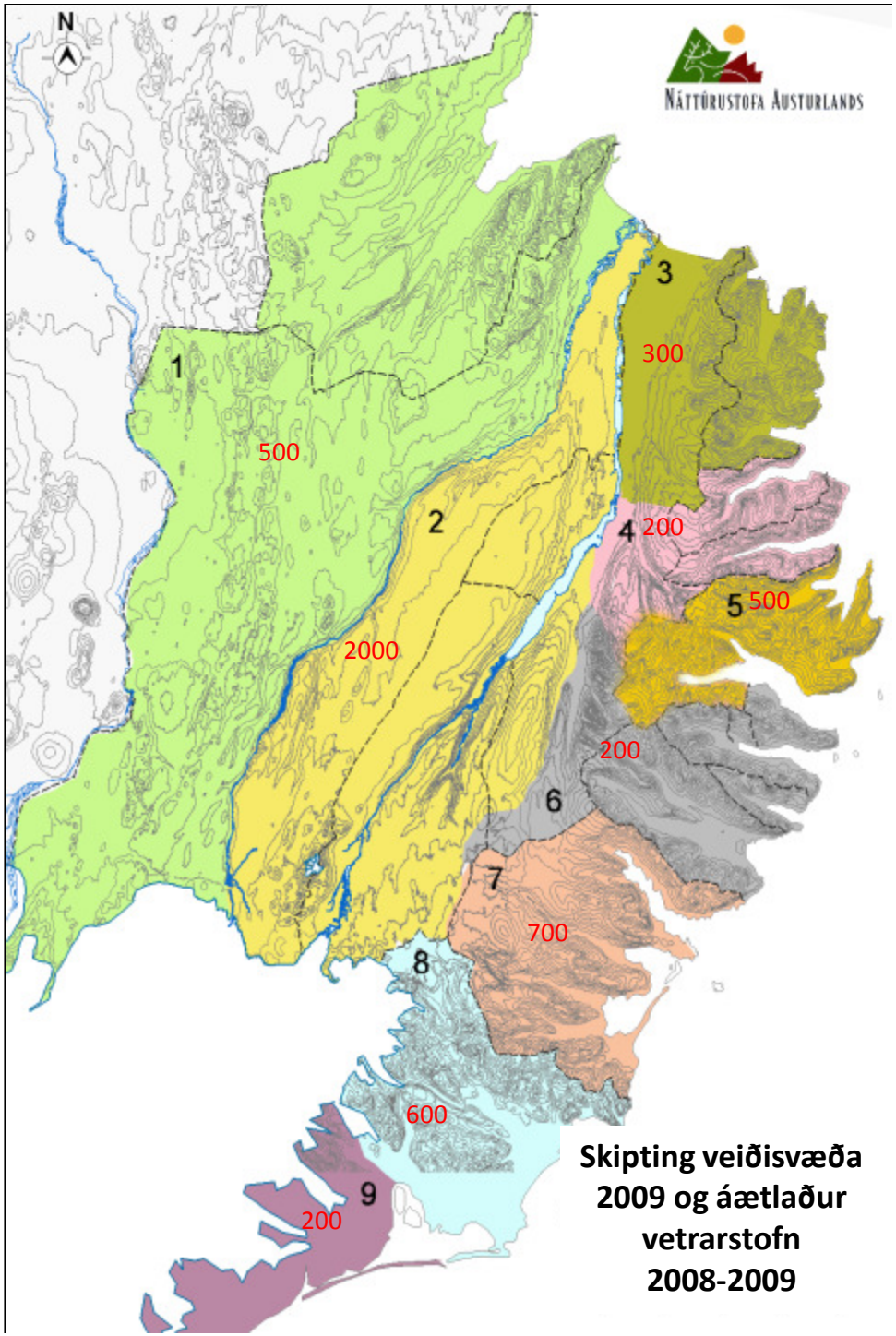

Skipting veiðisvæða 2009 og áætlaður vetrarstofn 2008-2009

Stærð hreindýrastofnsins frá 1940
Sumartalningar

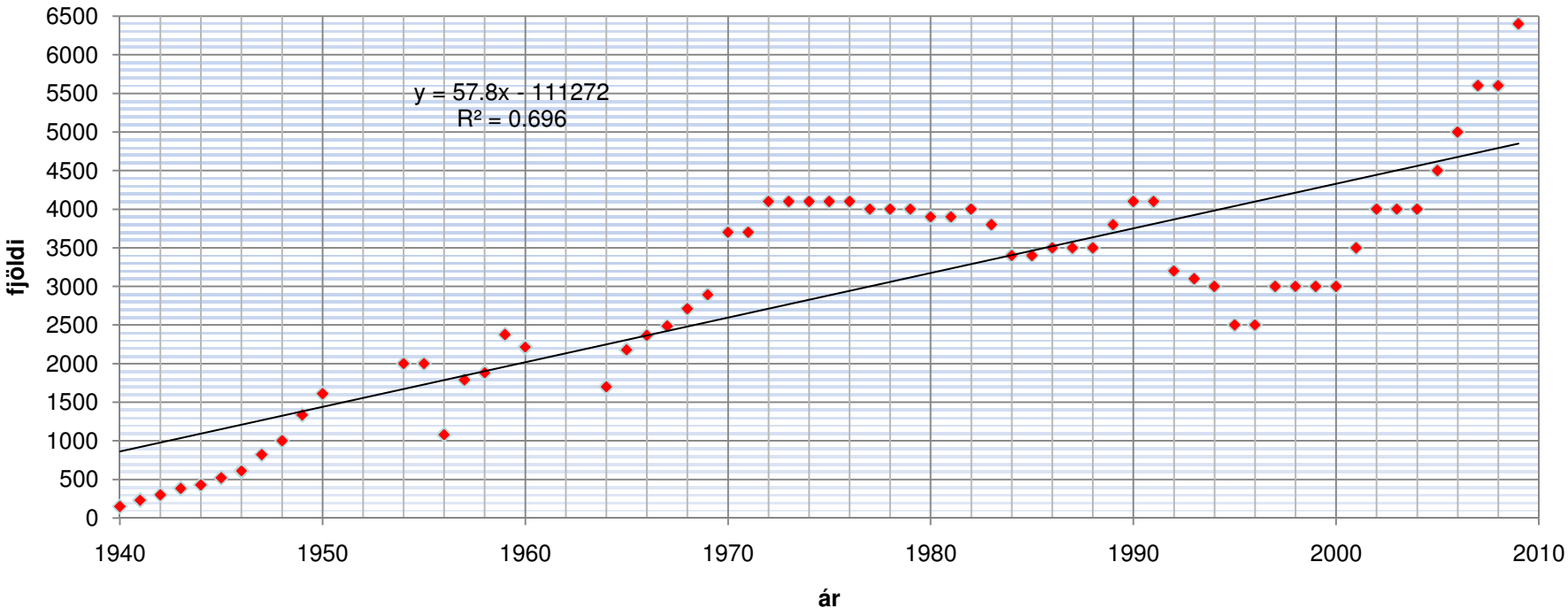

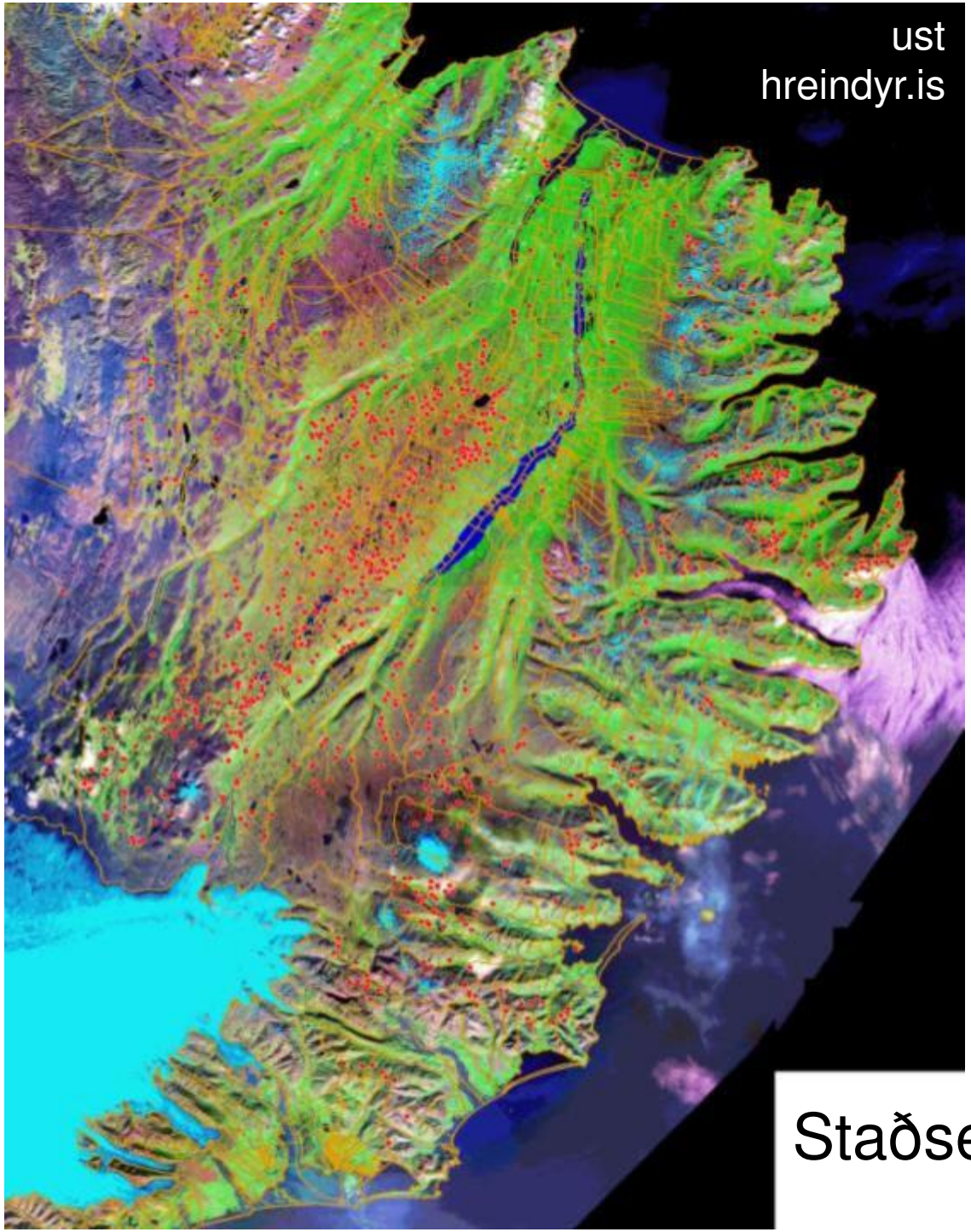

Veiði frá15. júlí til
15. september
Eingöngu tarfar
frá
15. júlí - 1. ágúst.

Staðsetning felldra dýra 2009

Hengd voru senditæki á tvær kýr og tvo tarfa 1994.

Kjartan Hreinsson dýralæknir
Sveinn Ingimarsson skytta
Einar Axelsson aðstoðarmaður

Tækin gáfu einungis frá sér merki svo staðsetja þurfti dýrin af landi eða úr lofti

2009 - 2012

Hálskragar með GPS-tækjum, senda staðsetningar með SMS boðum til Svíþjóðar í 30 mánuði
þaðan koma í tölvupósti 8 staðsetningar á dag ef dýrin eru innan þjónustusvæðis

Vesturöræfi – Snæfell – Fljótsdalsheiði – Undir Fellum - Múli

Rannsóknin tekur til Snæfellshjarðar og....

Hofsdalur – Múladalur – Geithelladalur – Hamarsdalur - Hraun

Álftafjarðarhjarðar og skörun þeirra við…

Lónsöræfi

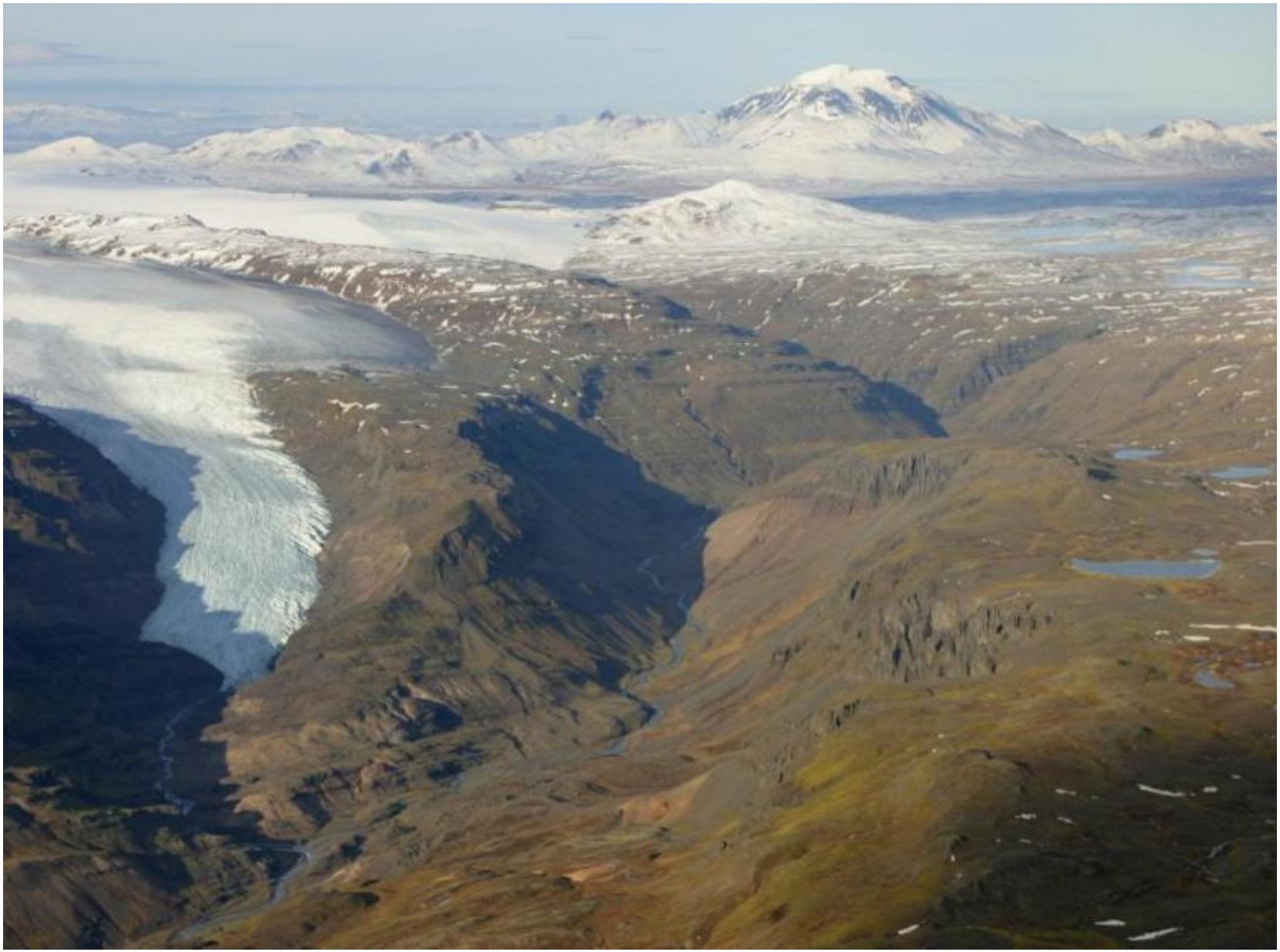

...aðliggjandi hjarðir eins og Lónshjörð

Almenn markmið

- ...auka við þekkingu á hagagöngu hreindýra á Íslandi, finna heimasvæði þeirra
- ...kanna nýtingu mismunandi gróðurlenda
- ...styrkja undirstöður fyrir ákvörðun veiðikvóta og skiptingu hans á milli svæða svo og
- ...styrkja undirstöður fyrir mati á ágangi hreindýra á einstakar jarðir til grundvallar arðsútreikningum
- afla ítarlegra upplýsinga um ferðir og hagagöngu Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar til að varpa ljósi á samgang á milli þessara og nærliggjandi hjarða.

Rannsóknarspurningar meistaraverkefnis

Hvert er heimasvæði Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar,

...hver er skörun þeirra innbyrðis og við
aðliggjandi hjarðir

...og hversu mikið breytist hún milli ára?

Hver eru burðarsvæði Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar og hversu mikið breytast þau milli ára?

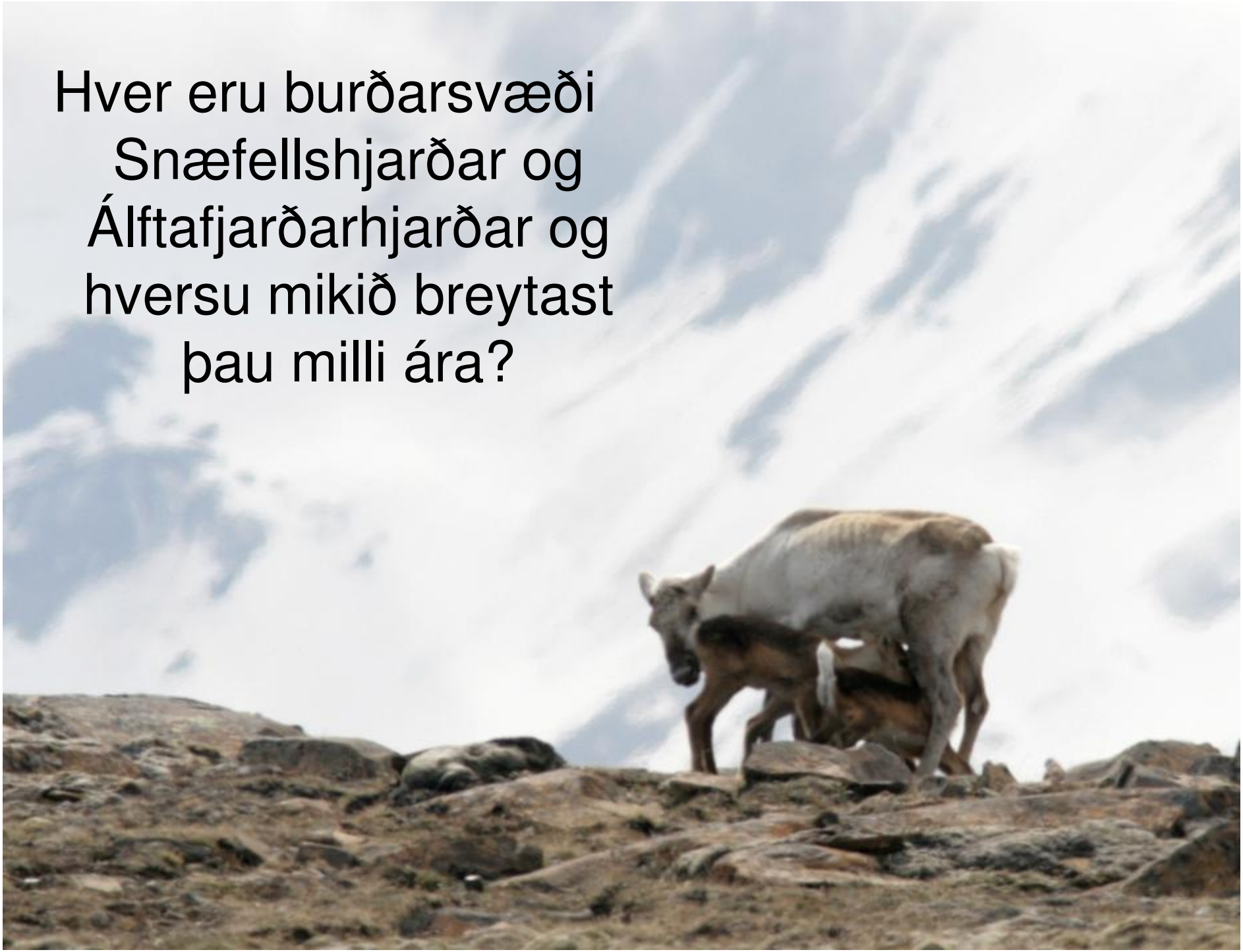

Hvaða gróðurlendi notar Snæfellshjörðin og hver er þýðing þeirra eftir árstímum?

Hreinkýr í mismunandi gróðurlendum við Gilsárvötn á Fljótsdalsheiði sumarið 2009

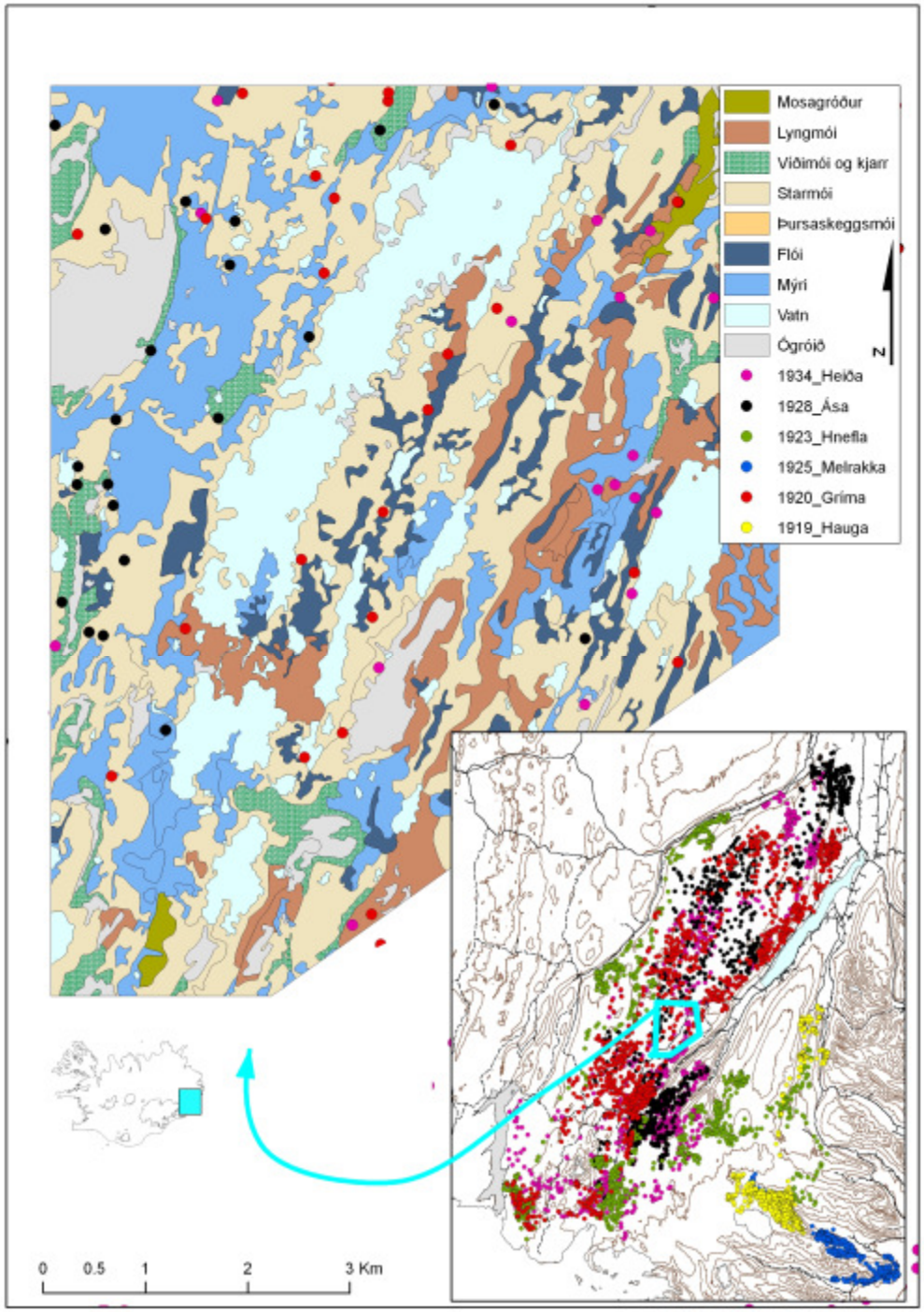

Hver er virkni Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar, er munur á milli hjarðanna og á milli tímabila?

Hvernig breytist hagaganga/orkueyðsla á mismunandi tímum árs

Burður
Sumarganga
Veiðitími
Fengitími
Vetrarganga
Vorfar

Hversu mikið halda dýrin hópinn, er munur milli Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar og milli tímabila?

Hver eru áhrif umhverfisþátta annara en fæðu á ferðir dýranna, er munur á milli Snæfellshjarðar og Álftafjarðarhjarðar?

6 kýr staðsettar 8 sinnum á dag frá febrúar 2009
- ferðir þeirra fram í maí

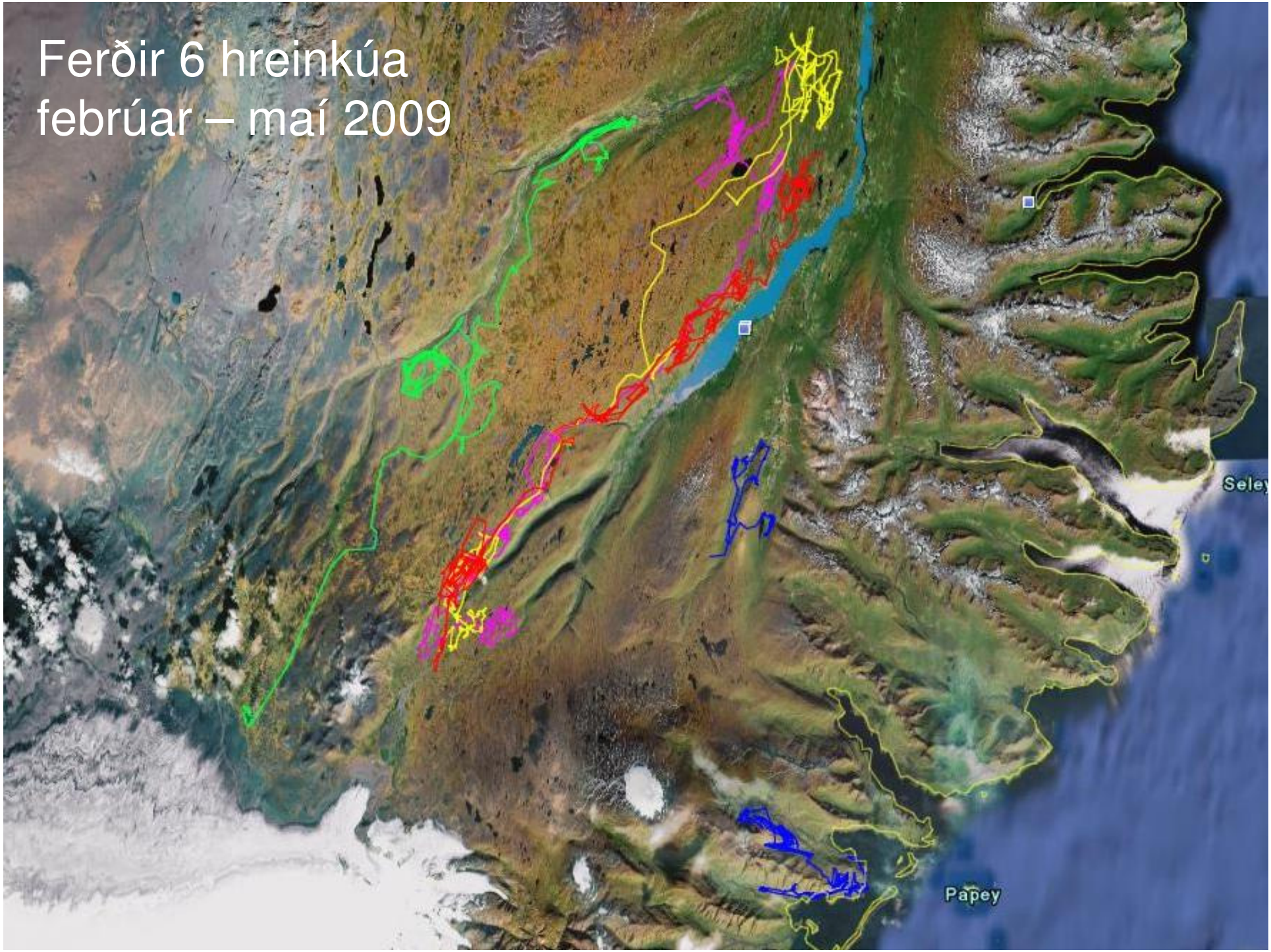
Ferðir 6 hreinkúa
febrúar – maí 2009
Seley
Papey

Allar staðsetningar
6 hreinkúa
febrúar til september
2009

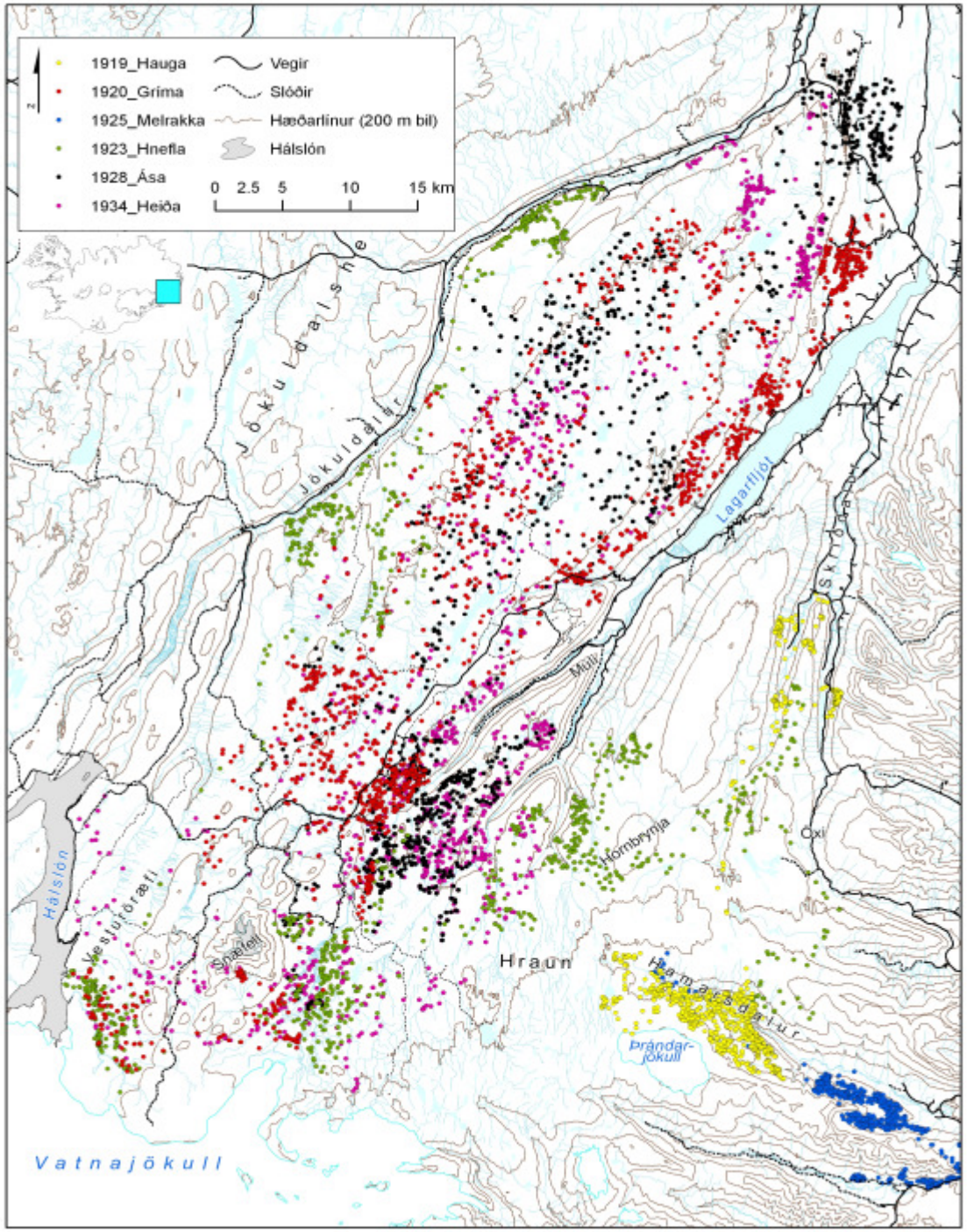
1919_Hauga
1920_Grima
1925_Melrakka
1923_Hnefla
1928_Ása
1934_Heiða
Vegir
Slóðir
Hæðarlínur (200 m bil)
Hálslón
0 2.5 5 10 15 km
Jökuldalur
Jökuldalsá
Lagarfljót
Skriðdalur
Múli
Hörnbrynja
Hraun
Hálslón
Vesturöræfi
Snæfell
Brúnar-jökull
Vatnajökull

Gríma 1920

og Sveinn Ingimarsson skytta

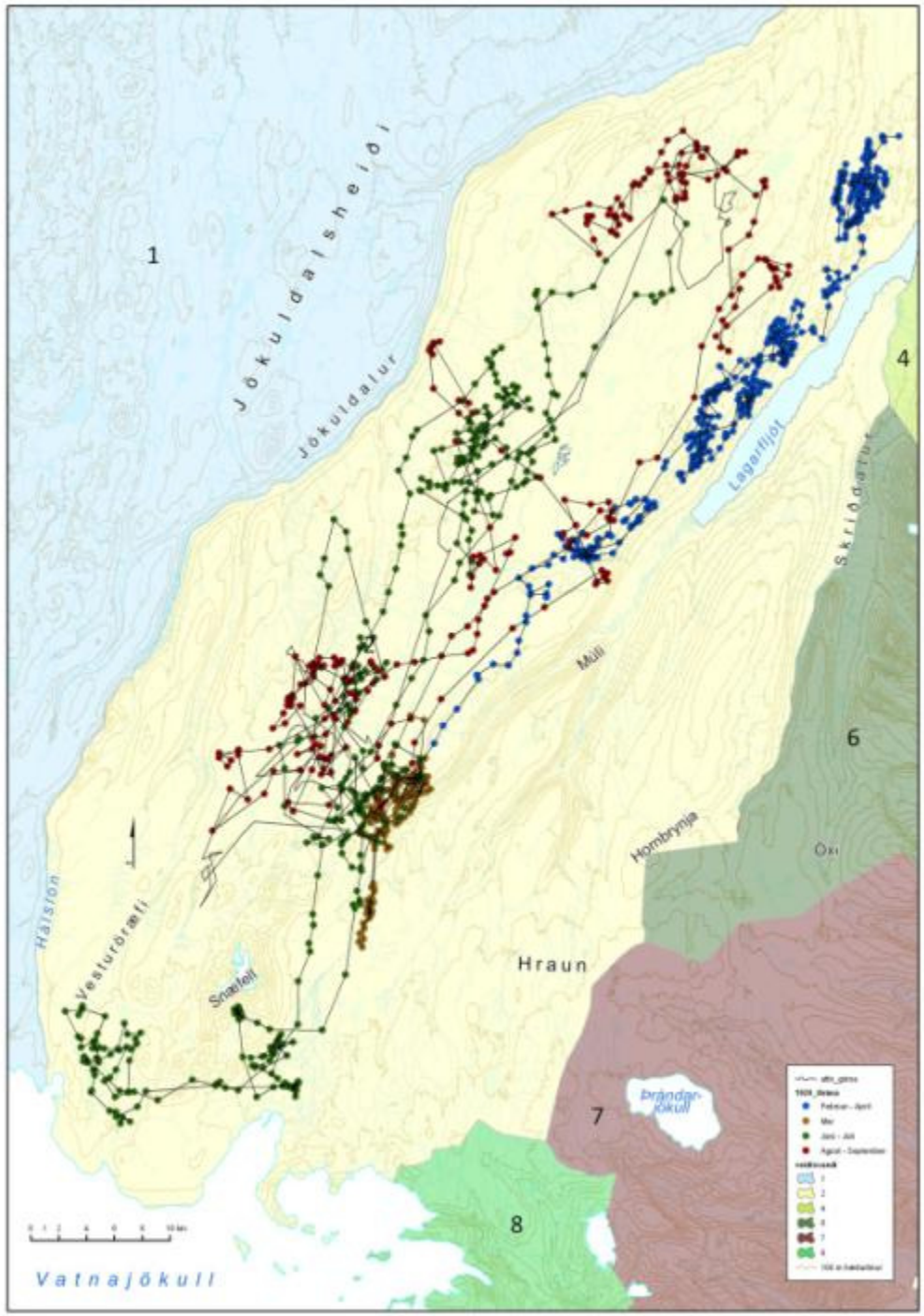

Náðist fyrir ofan Grímstorfu í Fellum

Ferðir Grímu 1920 1.-18. júní 2009

Gríma 18. september 2009 við Bræðraöldu á Fljótsdalsheiði

Ferðir Grímu í október og nóvember 2009
Þann 18.11. í Þórfelli á Fljótsgalsheiði
18.11
1.10
15.10
1.11
6.07 km
© 2009 Google

Hnefla 1923

Hjörtur Magnason
dýralæknir
Sveinn Ingimarsson
og Hnefla

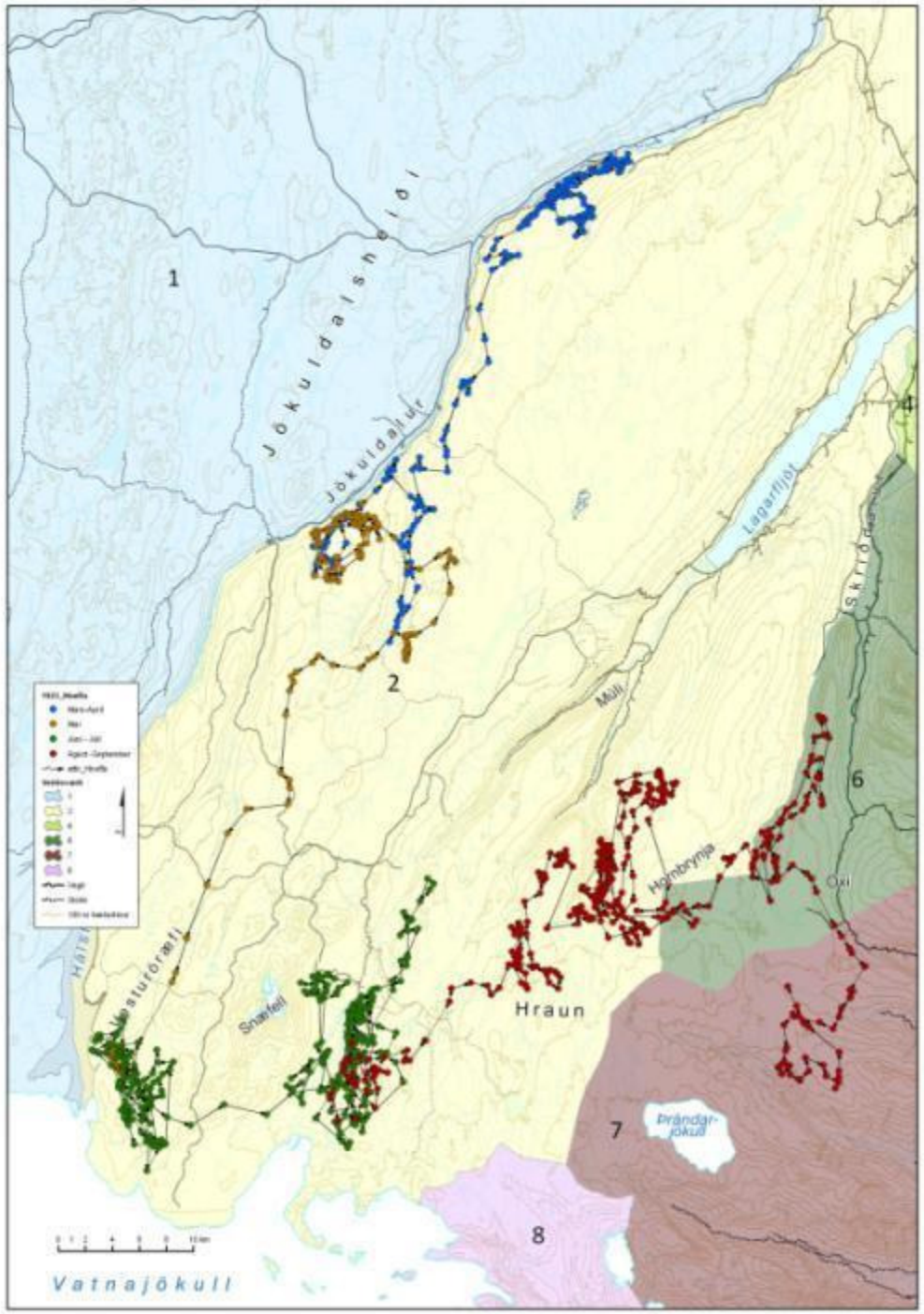

Ferðir Hneflu í október og nóvember 2009

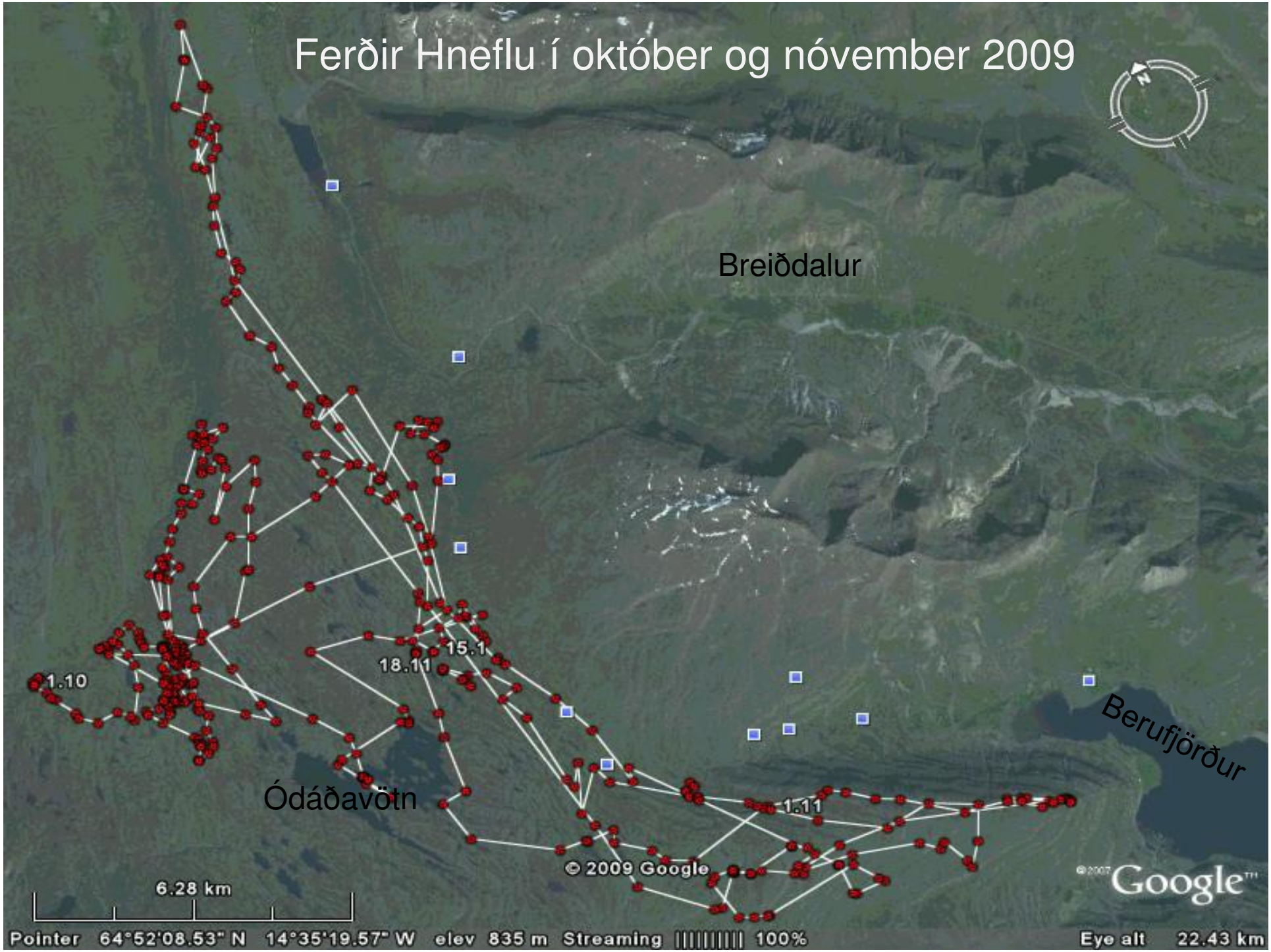

Ása 1928

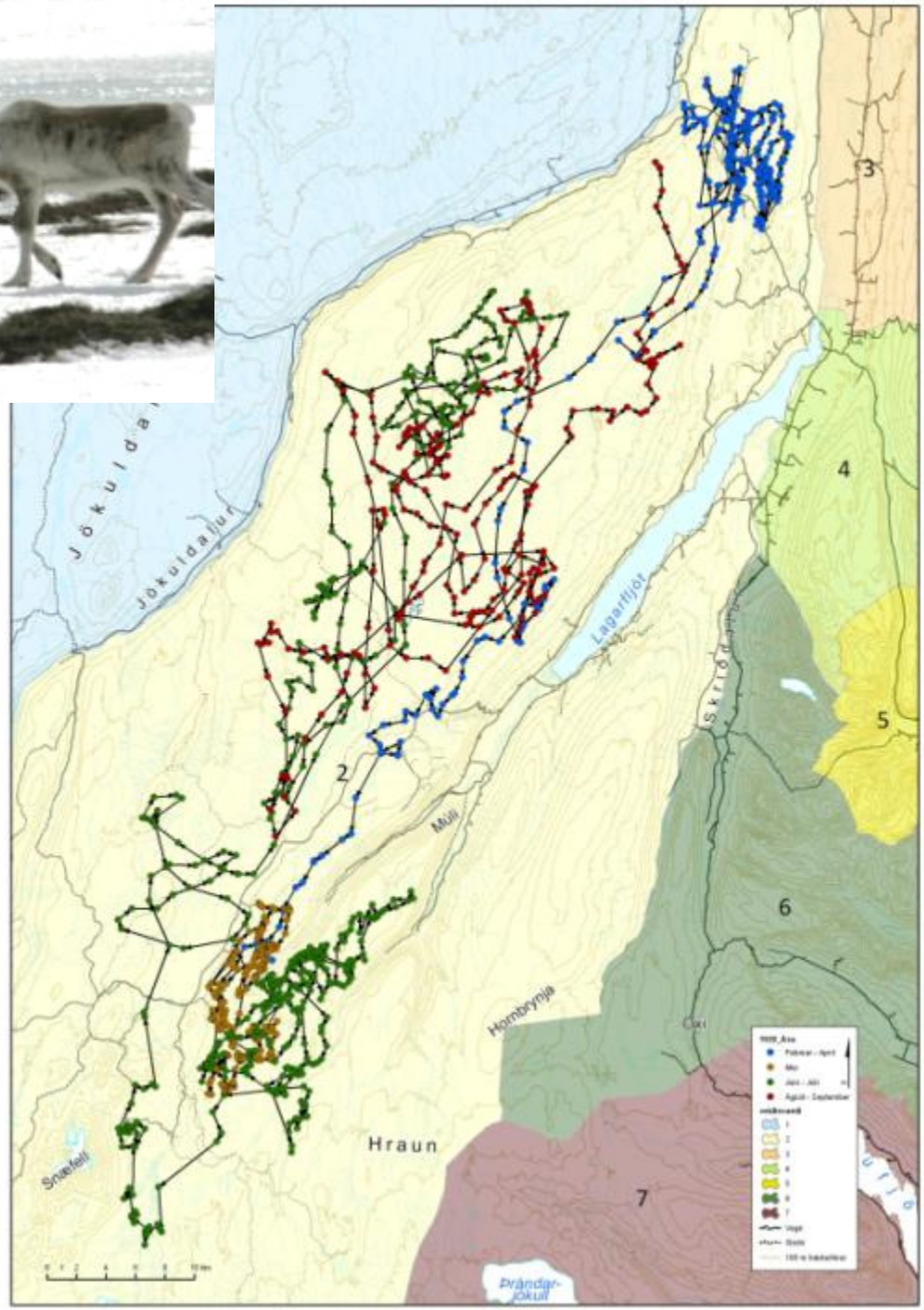
Jökuldalur
Jökuldalur
Lagarfljót
Múli
Hornbrynja
Hraun
Snæfell
Brúnda-jökull
2
3
4
5
6
7

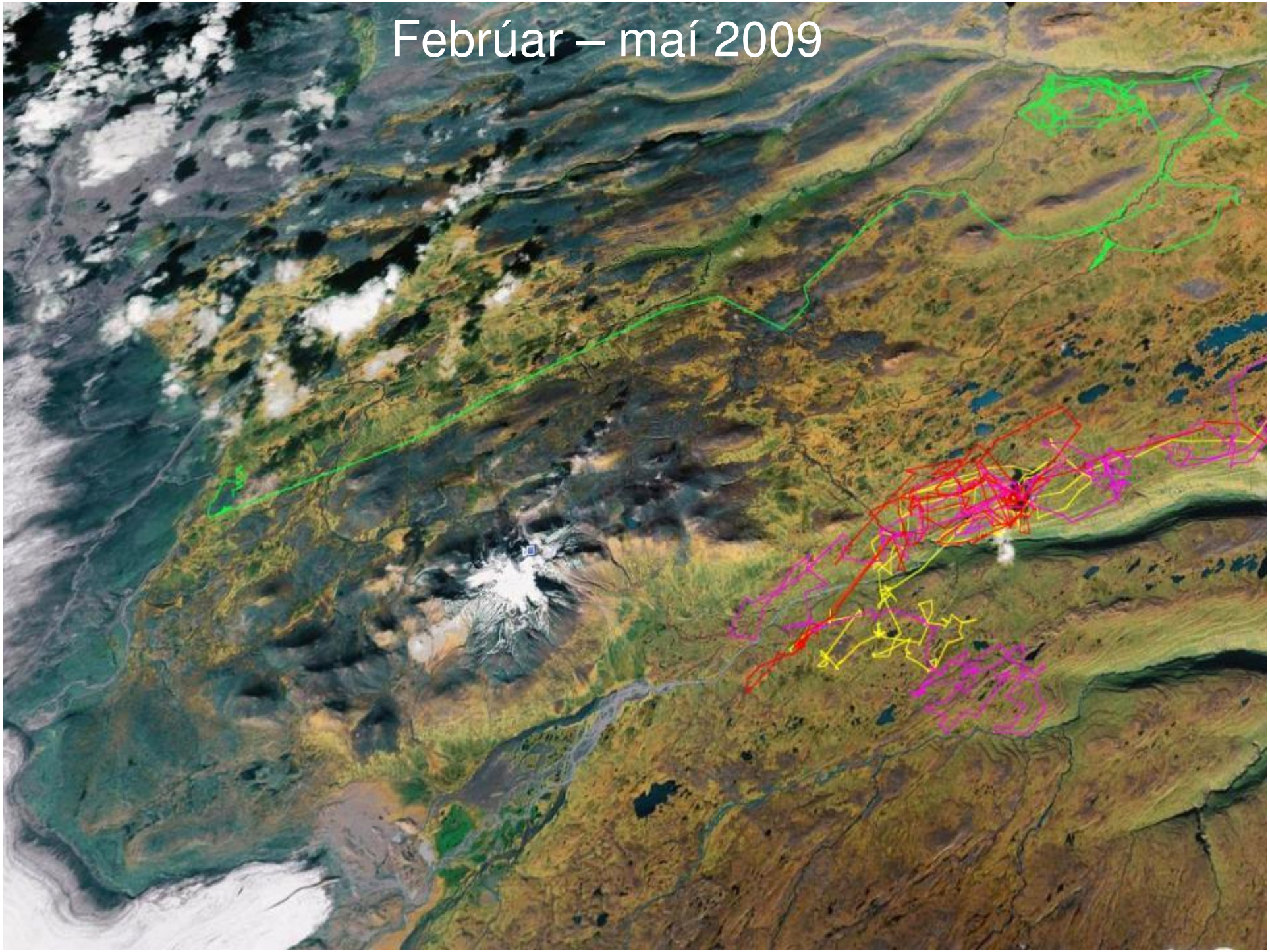
Febrúar – maí 2009

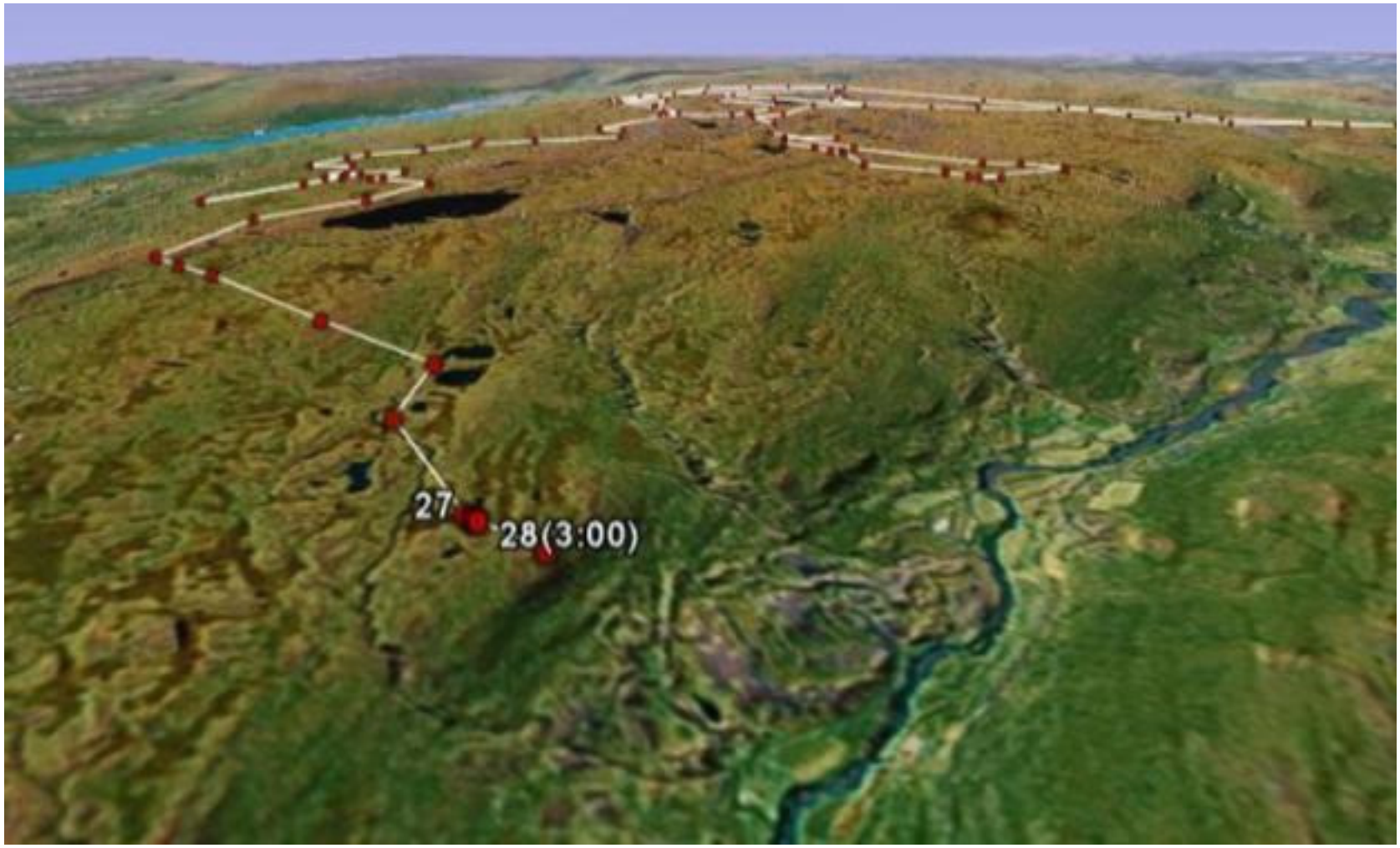

Ása hætti að senda 28. ágúst 2009
síðast heyrðist í henni í Giljaheiði upp af Jökuldal

Heiða 1934

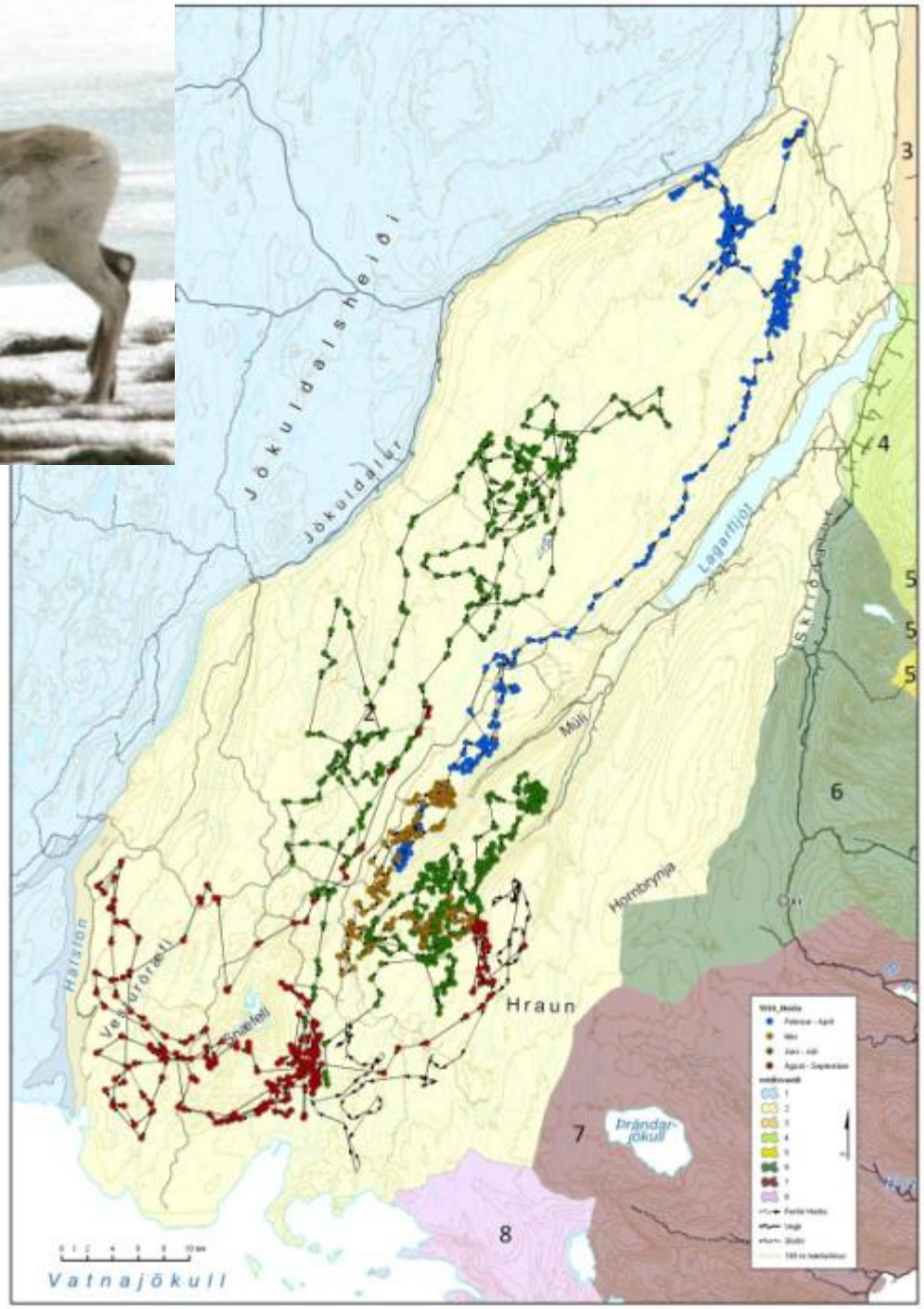
Jökuldalsheiði
Jökuldalur
Lagarfljót
Skriðdalur
Múli
Hornbrynja
Hraun
Hálsfjöll
Vesturöræfi
Snæfell
Brúnar-jökull
Vatnajökull
3
4
5
5
5
6
7
8

Í vetrarbyrjun hefur hún haldið sig á Fljótsdalsmúla

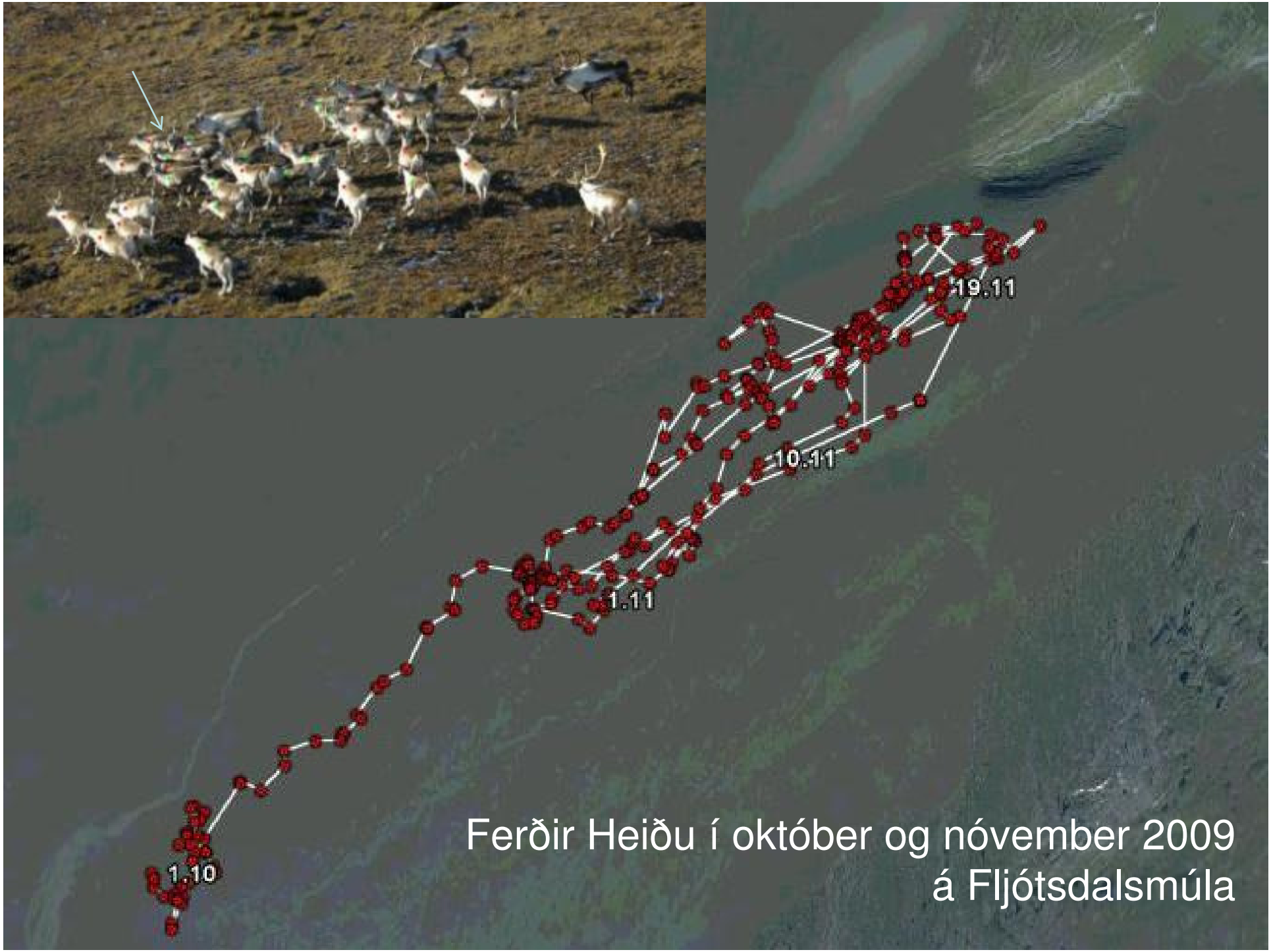

Ferðir Heiðu í október og nóvember 2009
á Fljótsdalsmúla

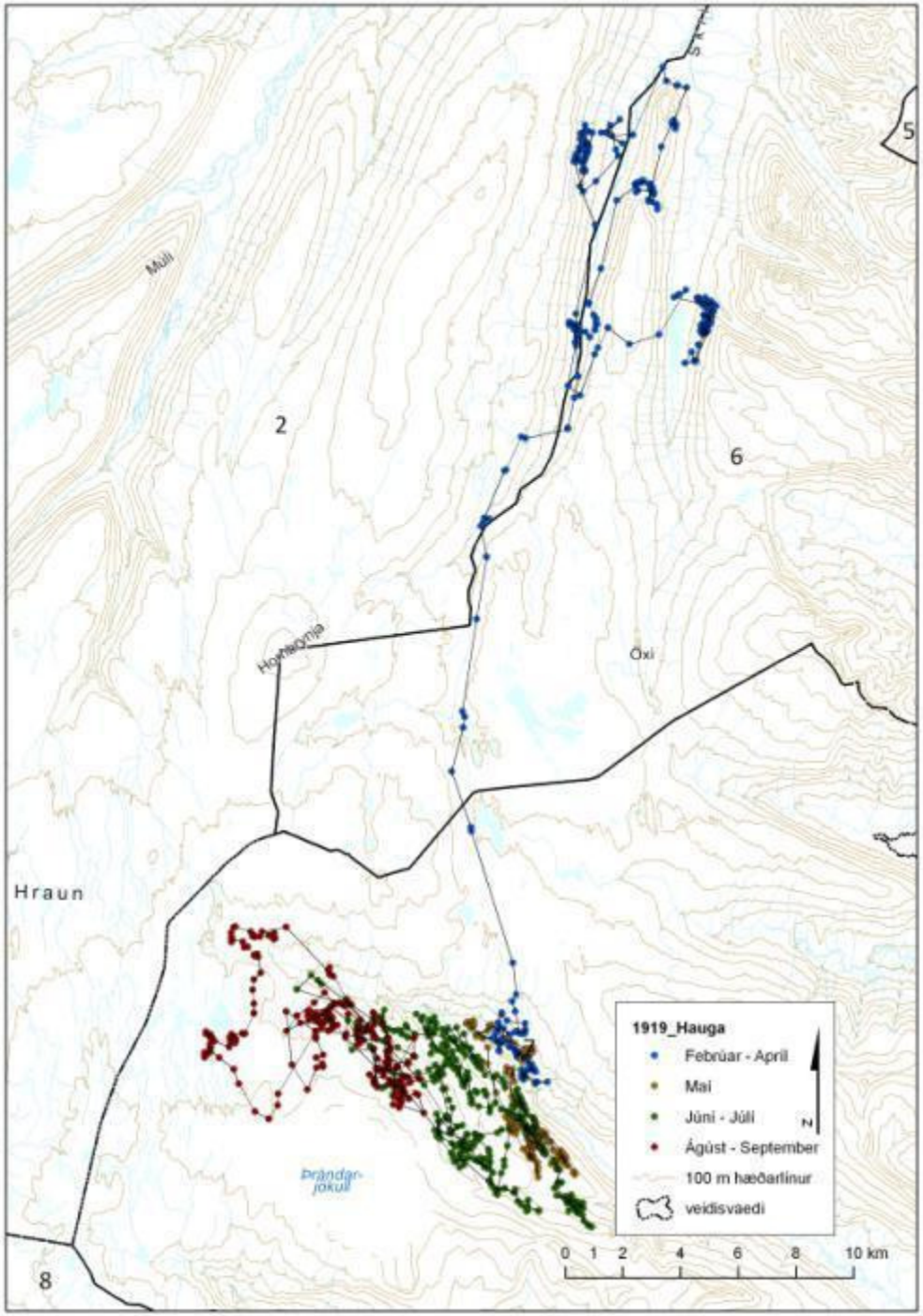
Múli
2
6
5
Hornsgnýja
Öxi
Hraun
Þrándar-
jökull
8
1919_Hauga
Febrúar - April
Mai
Júní - Júli
Ágúst - September
100 m hæðarlínur
veiðisvæði
N
0 1 2 4 6 8 10 km

Hauga 1919

Hauga var merkt í Haugahólum í Skriðdal 15. febrúar 2009

Ferðir Haugu 1919
frá 15. febrúar - 23. maí 2009

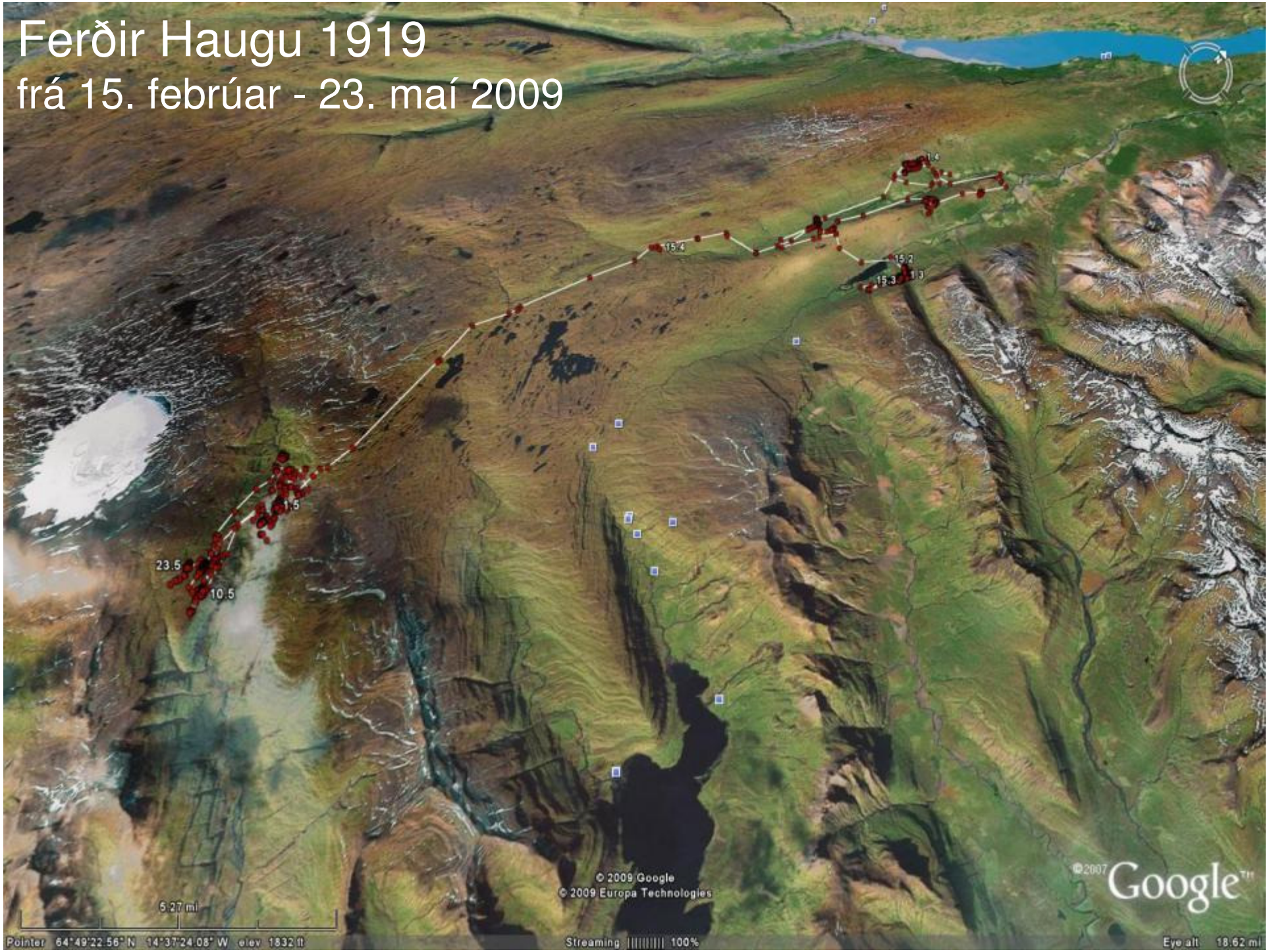

Hauga var þögul í
langan tíma en
komst í samband
austur undir
Þrándarjökli

Ferðir Haugu í október og nóvember 2009

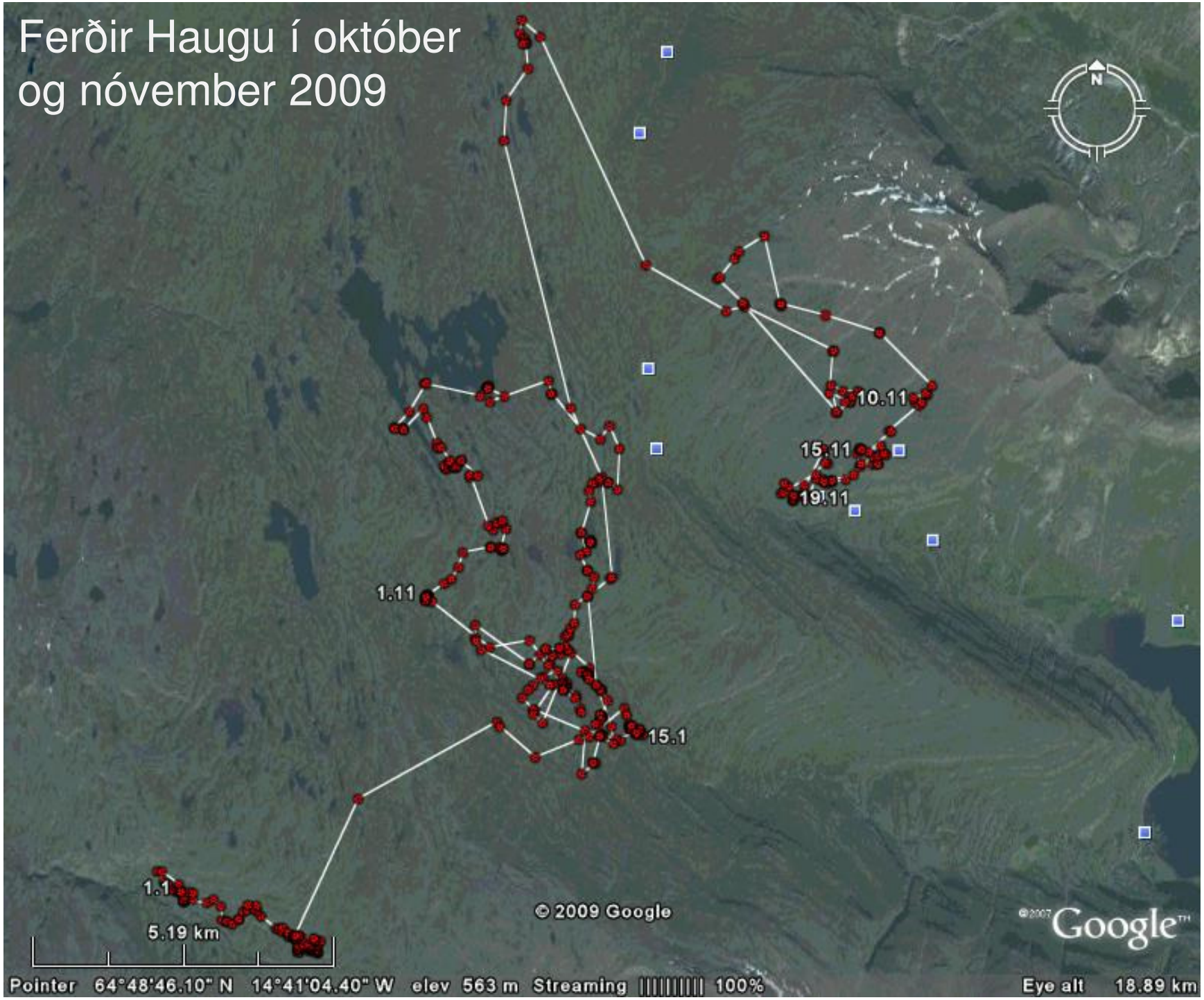

Hauga 10. nóvember 2009

Hauga heimsótt 10. nóvember 2009
- fældist kl 15:00

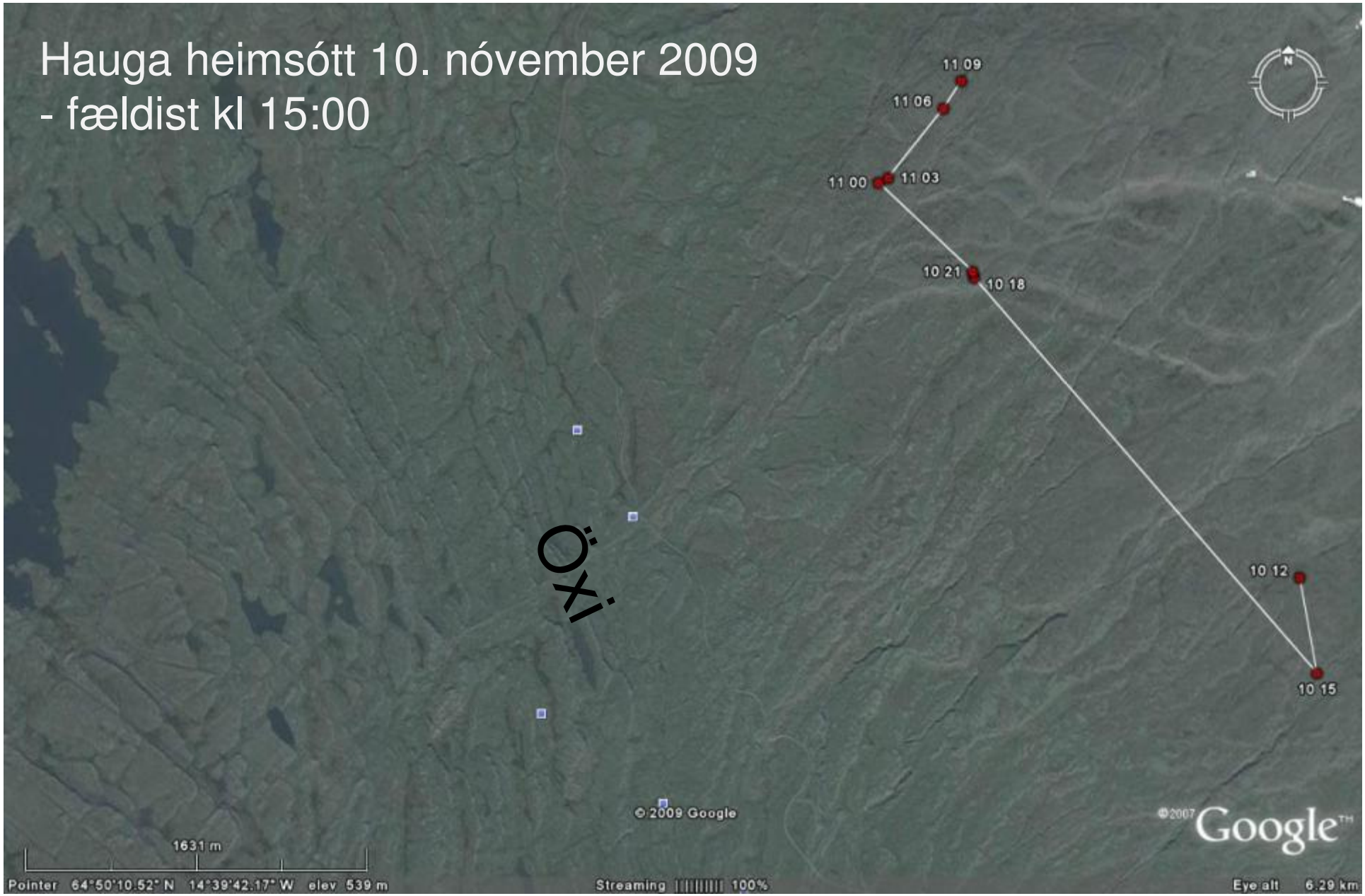

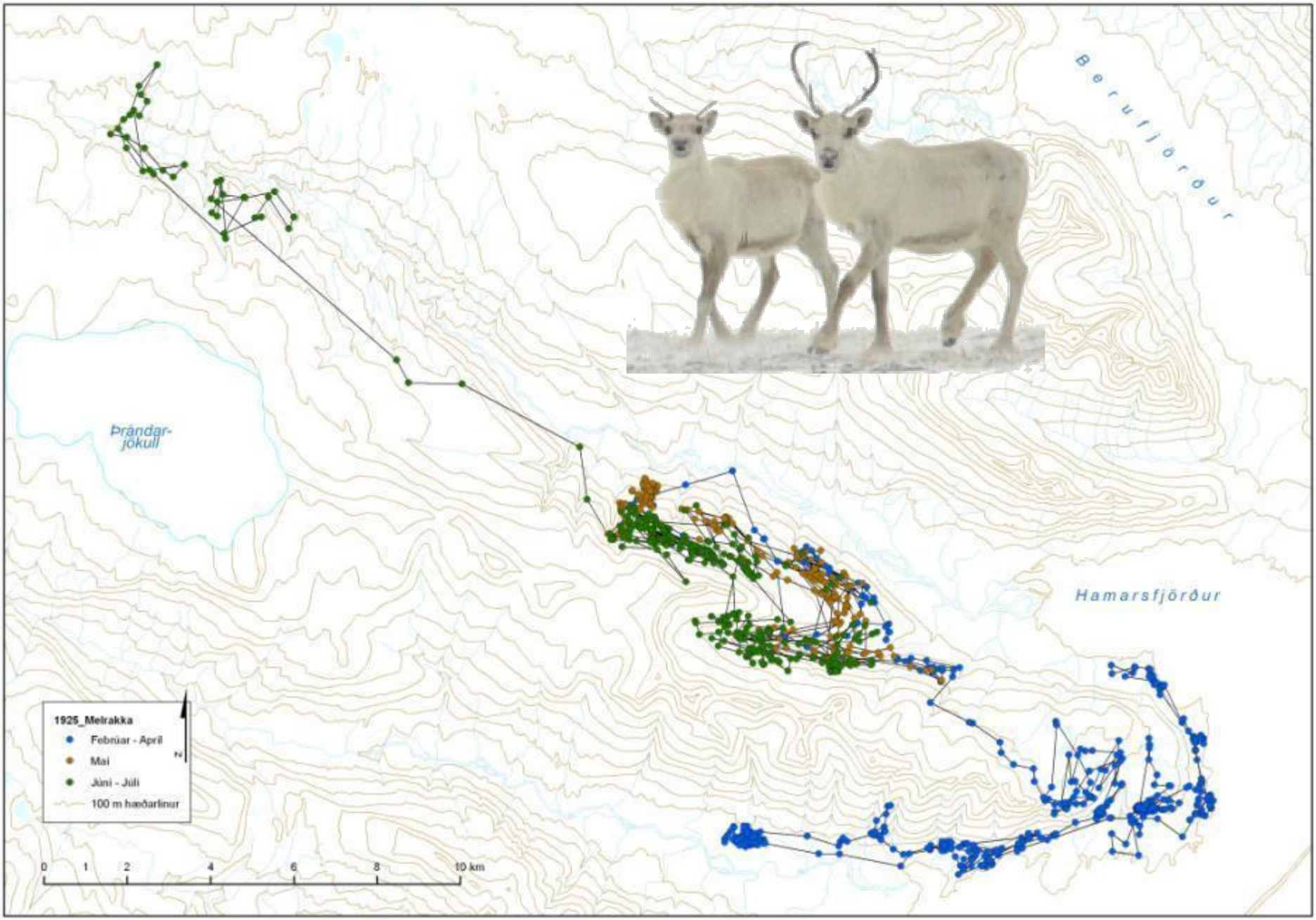

Melrakka 1925

Melrakka gengið á Melrakkasnesi og í Hamarsdal staðsetningartækið bilaði í ágúst 2009

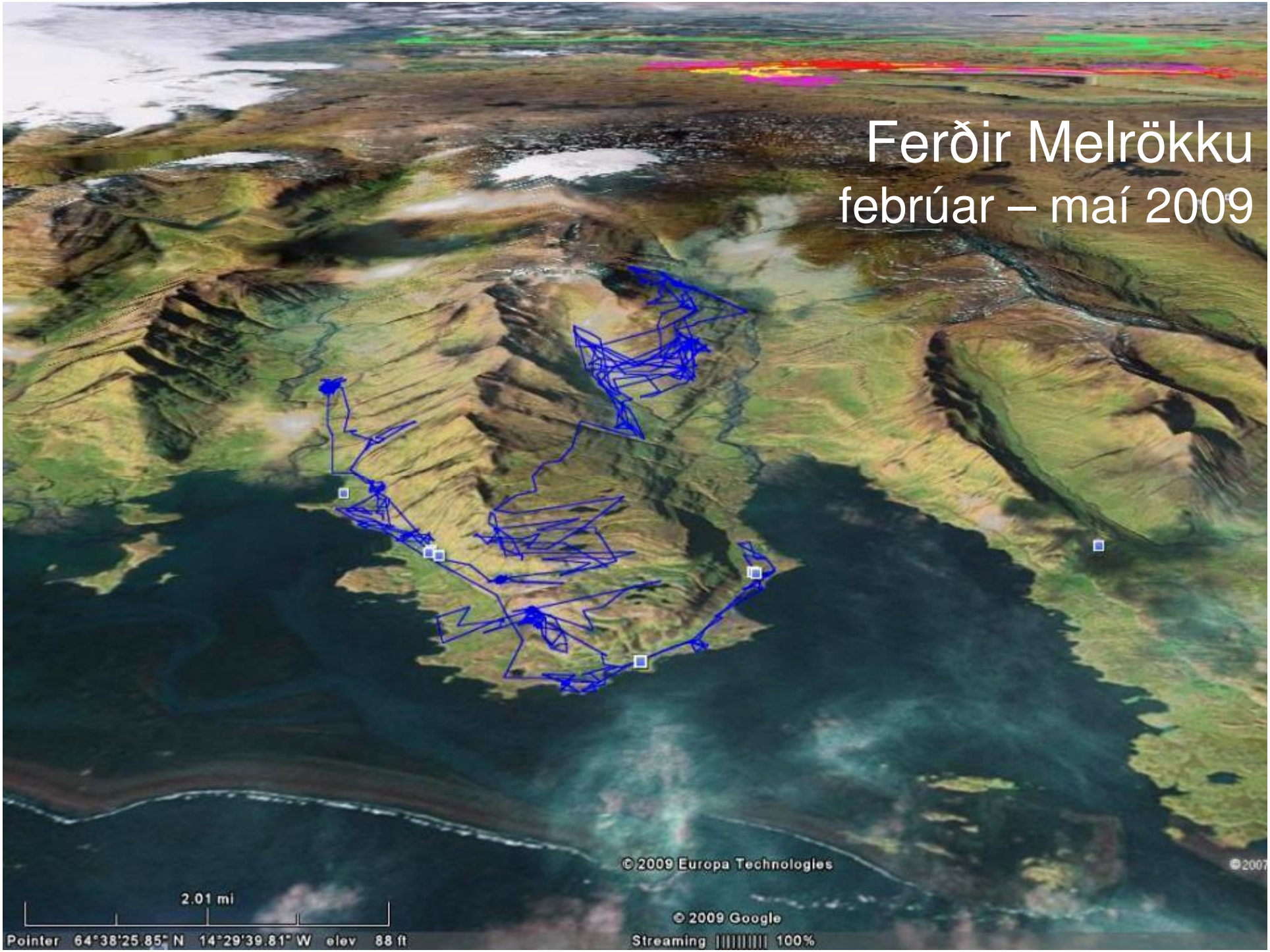
Ferðir Melrökku
febrúar – maí 2009
© 2009 Europa Technologies
2.01 mi
© 2009 Google
Pointer 64°38'25.85" N 14°29'39.81" W elev 88 ft
Streaming 100%

Hér bilaði gps-tækið hennar
Melrökku 7. ágúst – stefnt að
Því að losa það af með
fjarstýringu er
hún leitar til
byggða
í vetur
Reimar Ásgeirsson
Breiðdælingur þar sem
Melrakka bilaði í Hamarsdal

Takk fyrir